

เทศน์กฐิน เรื่องค่าความดี

วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้จะเป็นวันทอดกฐิน การทอดกฐินเพราะมีพระจำพรรษาครบไตรมาส ๓ เดือน พระจำพรรษาครบไตรมาส ๓ เดือน มันเป็นความสามัคคีของหมู่สงฆ์นั้น

ในกฐินนี้เป็นกฐินนะ.. แต่ในกฐินซ่อนสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ไว้สำหรับความสามัคคี ! ถ้าพระในหมู่สงฆ์นั้นไม่มีความสามัคคี เพราะในสมัยพุทธกาล ไม่มีจักร ไม่มีสิ่งที่เป็นเครื่องทุ่นแรงทั้งสิ้น การเย็บกฐิน การตัดกฐินต้องเสร็จภายใน ๑ วัน ถ้าความสามัคคีในพระนั้นไม่มี การตัดกฐินให้เสร็จภายในวันนั้นมันเป็นไปได้

ฉะนั้นการทอดกฐินนี้มันเพื่อความสามัคคีใช่ไหม ความสามัคคีในหมู่สงฆ์ เพราะสงฆ์ได้จำพรรษาแล้ว.. แล้วก่อนที่จะมีกฐิน เพราะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผ้าเปียกน้ำ ผ้าขาด ผ้าต่างๆ นั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้การทอดกฐินนี้ ให้เพื่อเป็นอุบายให้เราได้ทำบุญกุศล

การทำบุญกุศล.. มนุษย์เราเกิดมาเพราะบุญกุศล ค่าของคุณงามความดี ค่าของบุญบุญนี้มีค่ามาก.. มีค่าสำหรับผู้ที่มีชีวิต เพราะผู้ที่มีชีวิตมีเจตนา มีการทำบุญกุศลนั้น เพื่อให้จิตใจนี้มีที่ร่มเย็นเป็นสุข ถ้าไม่มีบุญกุศลนะเราจะแห้งแล้ง

สังเกตได้ไหมว่าคนที่ทุกข์คนที่ยาก ถ้าแบบว่าเขาทุกข์เขายากมากนี่เพราะอะไร คุณคิดที่มันแห้งแล้งที่มันแตกกระแหงสิ.. มันขาดน้ำ เพราะขาดน้ำมันถึงได้แตกกระแหงชนิดนั้น จิตใจของคนถ้ามันขาดบุญกุศลนี้มันแห้งแล้ง.. มันทุกข์มันยากในหัวใจ.. เพราะมันขาดบุญกุศล !

คำว่าทำบุญกุศลนะ.. แล้วทำบุญกุศลมันคืออะไรล่ะ ! บุญกุศลมันคืออะไร เห็นไหม คือการเสียสละ.. ถ้าการเสียสละออกมาเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขแล้ว นี่ก็คือคุณค่าของ

มัน.. มันมีคุณค่าในตัวของมันเองมาก แล้วมันมีคุณค่าในตัวของมันเอง เพราะว่ามันเข้าไปถึงจิตใจของผู้ที่กระทำนั้น

นั่นเจตนาการทำบุญนะ แต่พวกเรานี้เราตื่นกันไป ดูเวลาสัตว์มันตื่นนะเราห้ามได้ ยาก เวลาสัตว์มันตื่น ใครไปยื่นขวางมันนี่..ถึงเสียชีวิต

คนมันตื่น ! ถ้าคนมันตื่นนะ.. ตื่นบุญ ! ตื่นบุญ ! บุญมันคืออะไร.. บุญคือเจตนา ในหัวใจของเรา บุญคือความรักษา อย่างเช่นดิน เห็นไหม ดินถ้ามันแตกกระแหง มันจะเป็นฝุ่นเป็นผง มันจะทำการเกษตรไม่ได้ ถ้ามันมีความชุ่มน้ำ มันเก็บน้ำของมันได้ เห็นไหม

จิตใจของมัน ถ้าบุญมันเข้าถึงใจนี้เราจะรักษาสติปัญญาของเรา ! รักษาสติปัญญาของเรา.. เราเกิดมานี่คนที่มีบุญกุศล เกิดมานี่ครอบครัวมันคงแข็งแรง แต่ทำไมเราทุกข์เรายากล่ะ ทำไมเรามีปัญหาในครอบครัวของเราล่ะ.. แต่ถ้าเราเกิดมาเป็นคนทุกข์คนยาก เราเกิดมาเป็นคนทุกข์คนยากนะ แต่ถ้าเรามีความร่มเย็นเป็นสุขล่ะ

นี่ความร่มเย็นเป็นสุขนั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ ความอึดคักขาดแคลนเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัย นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ แต่เราเข้าใจกันว่า..เรามีบุญกุศลนี้เราจะมีตัวเลขในธนาคารมากมาย.. ถ้ามากๆ มันเป็นบุญกุศล ถ้ามากๆ มันเป็นคุณงามความดีมันก็ดี เห็นไหม มันดีตรงไหนล่ะ.. มันดีตรงที่หัวใจนี้ไง !

ถ้าหัวใจ เห็นไหม “หัวใจนี้.. แผ่นดินธรรมและแผ่นดินทอง” ถ้าแผ่นดินธรรมนี้ทรัพยากรมันพอที่จะเอื้องาน พอที่จะใช้สอยได้ แต่ถ้าเป็นแผ่นดินทองมันมีแต่การแย่งชิง มันไม่เป็นธรรม

ถ้ามันเป็นธรรมเราเอื้องานกันได้นะ มันเอื้องานกันได้เพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรม.. เป็นธรรมมันอยู่ที่ไหนล่ะ เป็นธรรมมันอยู่ที่หัวใจ เห็นไหม ถ้าเป็นธรรมอยู่ที่หัวใจ.. นี้ที่เราทำบุญกุศลกัน เราทำบุญกุศลกันนี่คือค่าของคุณงามความดี ถ้าค่าของคุณงามความดีทางโลก ค่าคุณงามความดีในหัวใจ

เราเป็นชาวพุทธ.. มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นพระอรหันต์ ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์.. คือสิ้นกิเลส ! การสิ้นกิเลส เห็นไหม เพราะอะไร เพราะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเป็นพระโพธิสัตว์นี้ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย คำว่าอสงไขยคือทำความดีมาชั่วชีวิตๆ นี้.. เป็นนับไม่ได้ๆ ถึง ๔ หน

การทำคุณงามความดี เห็นไหม การทำคุณงามความดี นี้ค่าของคุณงามความดี.. เพราะคุณงามความดีอย่างนี้ ส่งให้จิตใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยว สวณ เห็นคนเกิด.. เห็นคนแก่.. เห็นคนเจ็บ.. เห็นคนตายนี้ “เราต้องเป็นอย่างนั้นหรือ.. เราต้องเป็นอย่างนั้นหรือ..” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ไอ้เรานี้จะเห็นเงินเห็นทอง.. ไม่เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

ถ้าเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย.. “นี่ทำไมต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย .. แล้วทำไมเขาต้องเป็นอย่างนั้น.. ทำไมต้องวนอยู่อย่างนั้น” นี้ค่าของบุญ ค่าของคุณงามความดี ทำให้จิตใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ละเอียดอ่อน.. ละเอียดอ่อน เห็นถึงความกระทบอย่างนั้น ให้มันจุกคิดเห็นไหม

ถ้าเรามีหัวใจ ถ้าเรามีบุญกุศลของเรา เห็นไหม บุญกุศลถ้ามันเกิดขึ้นมานี้.. เราจะบอกว่า ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้เป็นสิ่งที่ปรารถนา เงินทองใครไม่อยากจะ เงินทองทุกคนก็ปรารถนา ทุกคนก็ต้องอยากอยู่ดีที่อยู่ร้าน อยู่ต่างๆ กินของดีงามทั้งนั้นแหละ ทุกคนก็คิดอย่างนั้นเป็นเรื่องธรรมดา.. เป็นเรื่องธรรมดา แต่เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องชั่วคราว เป็นเรื่องการบำรุงรักษา เป็นเรื่องของโลกๆ เขา

“นี่โลกธรรม ๘” มันตื่นโลก.. มันเป็นธรรมะเก่าแก่.. มันมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่ถ้าจิตใจเราละเอียดอ่อนกว่า จิตใจเรามีคุณค่ามากกว่า นี้จิตใจเราคิด.. คุณสิเวลาครูบาอาจารย์ของเราอยู่โคนไม้ อยู่กระท่อมห้องหอ ทำไมอยู่ได้ละ อยู่ได้เพราะอะไร.. อยู่ได้เพราะหัวใจเห็นไหม นี้รักษาตรงนี้ได้ เพราะจิตใจละเอียดอ่อน !

เราจะบอกว่าคุณงามความดี... ค่าของคุณงามความดี ค่าของใจนี้มันมีค่ากว่าทุกๆ อย่าง ถ้าค่าของใจมีค่ากว่าทุกๆ อย่าง ที่เรามาทำบุญๆ เรามาทำบุญเพราะเหตุนี้ไง

ฉะนั้นเราไม่ได้ทำบุญด้วยแต่กตัญญู เราทำบุญด้วยมีสติปัญญา มีความพร้อม มีความเป็นระเบียบวินัย มีความร่วมมือกัน มีการเสียสละกัน.. นี้ถ้าเราไม่คิดอย่างนั้น เราก็จะเอาแต่ว่าเราต้องได้.. ต้องได้ก่อน

คำว่าต้องได้ก่อน.. แม้แต่บุญกุศลนะ เราเสียสละให้ทางกัน อย่างเช่นถนนนี้เราให้ทาง เดินสวนกันบนสะพาน เรายืนหลบให้เขาเดินไปก่อน อันนี้ก็เป็นบุญแล้วนะ เป็นบุญด้วยเพราะเราให้โอกาสเขา แต่เราทำได้ใหม่ละ.. แล้วไม่ได้เพราะอะไร เพราะเรากลัวว่าเสียศักดิ์ศรี เราต้องมีอำนาจมากกว่า เราต้องทำตามความพอใจของเรา

นี่ความหยาบความละเอียดของใจมันแตกต่างกัน ถ้าความละเอียดมันแตกต่างกันอย่างนี้ เวลาเราศึกษาของเรา เห็นใหม่ เราศึกษาธรรมๆ กัน เราก็มาทำบุญกันนี่ ยกกันมาว่าจะทำบุญ.. ใ้ันนี้เป็นวัตถุนะ แต่เราทำบุญหัวใจบ้างหรือยัง.. หัวใจเรานี้ เราให้คนอื่นทำไปก่อน เรารอให้คนอื่นทำให้สำเร็จก่อน เรารอเขาได้ เราทำพอมีความพร้อม..

บุญนี้เป็นบุญที่ละเอียดกว่า มันละเอียดกว่าเพราะอะไร เพราะมันเป็นเรื่องของน้ำใจ ! เห็นไหม ค่าของน้ำใจมีค่ามาก สิ่งที่ทำๆ อยู่ก็เพื่อเข้าสู่หัวใจ.. เข้าสู่หัวใจ แต่นี่เราส่งออกๆ ส่งออกไปเห็นแค่ค่าวัตถุนั้น ถ้าเราเข้ามาถึงค่าของหัวใจ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

เราทำคุณงามความดีกันอยู่อย่างนี้.. เราทำคุณงามความดีกันอยู่อย่างนี้ก็เพื่อหัวใจของเรา เห็นไหม ได้ฟังธรรมนี้ เวลาฟังธรรมขึ้นมามันมีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญา.. เราอยากมีสติปัญญา ทุกคนไม่อยากเป็นคนโง่ ฉลาดโกโหดิกขาของเราอยากให้เป็นคนฉลาด แล้วเราฝึกมันได้ไหม เราให้มันฉลาด ให้มันไบรท์ ให้หัวมันดีตลอดเลย ให้มันทันคน ให้เป็นผู้บริหารทั้งหมดเลย มันเป็นไปได้ใหม่ละ เพราะเขาไม่ได้ทำมา

แต่เราทำกันอยู่ที่นี่ เห็นไหม นี่เราสร้างบุญกุศลกันมา ให้จิตใจเราพร้อม.. ถ้าจิตใจเราพร้อมแล้วเรานั่งสมาธิ.. เวลานั้นศึกษาหรือนักเรียนนะบอก “อู้อู.. เรียนหัวปึกหัวป้านี้มันยังเรียนไม่ได้เลย แล้วบอกว่ามาพุทธโศ พุทธโศนี่มันเสียเวลามาก มันเป็นไปได้”

เราไปธรรมศาสตร์เราสอนเด็กๆ อย่างนี้ บอกถ้ามันเครียดให้วางไว้ แล้วมาพุทธโศก่อน ทำใจให้สงบก่อน ถ้าจิตใจมันสงบ จิตใจมันมีหลักมีเกณฑ์นะ การศึกษานั้นจะดีมาก แต่เพราะว่าจิตใจของเราไม่แห่งผาก แล้วเราก็ก้าวว่าจะไม่ทันเขา เราก็พยายามจะอ่านให้มาก พยายามจะศึกษาให้มาก

เวลาเราอ่านผ่านไปเฉยๆ นี่มันไม่มีองค์ความรู้ แต่พอเราวางไว้ เราตั้งสติของเราแล้วนะ แล้วเราก็กลับเข้ามาพุทโธก่อน เราวางหนังสือไว้ก่อน แล้วทำใจให้สงบให้มีสติปัญญาก่อน แล้วเขากลับไปอ่านเอง เดียวนี้เรียนดีมากมาย

นี่เราเอง.. พวกเราเห็นใหม่ เราเห็นแต่ประโยชน์ข้างนอกใจ เห็นแต่ประโยชน์จากปัจจัยเครื่องอาศัย แต่ไม่เห็นประโยชน์จากหัวใจของเราไป.. เห็นประโยชน์ของหัวใจของเรา ถ้ามันมีประโยชน์กับหัวใจของเรา เห็นใหม่ เราสร้างที่หัวใจของเรา

พุทโธ พุทโธนี่คือเราทำจิตใจให้สงบ ถ้าจิตใจเราสงบแล้ว เวลาเราทำสิ่งใดนะ.. คุณใช้เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน

“ภิกษุทั้งหลาย.. เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นคำสุดท้ายเลยว่า “อย่าประมาท ! อย่าประมาท !” แล้วถ้าเรามีสติมีปัญญานี้มันจะประมาทไปไหน เห็นใหม่

ถ้าเราทำบุญกุศลนั้นเป็นเรื่องหนึ่ง.. ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราตั้งสติของเราแล้วเรากำหนดพุทโธของเรา.. เรามีสติปัญญาของเราอันนี้มันจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วเราจะไม่เป็นเหยื่อ.. ในปัจจุบันนี้เพราะอะไร เพราะเราเป็นเหยื่อกันหมดเลย ใครพูดสิ่งใดก็เชื่อ ! ใครพูดสิ่งใดก็ฟัง !

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้พุทธพจน์ ! พุทธพจน์ไม่ต้องให้คนพูดเลย เดียวนี้คอมพิวเตอร์นี่กดออกมาหมดเลย.. พุทธพจน์นี้ไม่ต้องให้คนพูดด้วยเครื่องมันก็พูดได้ แล้วคนที่พูดออกมามันมีอะไร พุทธพจน์ใครเป็นคนพูด พุทธพจน์ใครเป็นคนวินิจฉัย

ฉะนั้นเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นใหม่ นี่มันปริยัติ... เหตุที่มีปัญหาอยู่ที่นี่เพราะปริยัติอยากจะเป็นผู้ปฏิบัติ ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วว่า “ปริยัติ.. ปฏิบัติ.. ปฏิเวธ..”

ปริยัติ ! ปฏิบัติ ! ทำไมปริยัติถึงปฏิบัติละ.. ทำไมมีคันถธุระ มีวิปัสสนาธุระละ.. วิปัสสนาธุระนี่ เพราะครูบาอาจารย์ของท่านมีประสบการณ์ความเป็นจริงในหัวใจ

แล้วประสบการณ์ความเป็นจริงในหัวใจนี้.. เรานะจะเข้ามาในวัดนี้ต้องผ่านประตูใหม่ ต้องขึ้นบันไดใหม่จะเข้ามาศาลานี้

“ในการปฏิบัติ... คีล สมาธิ ปัญญาหนีไม่พ้น !”

หนีไปไม่ได้.. ถ้าใครลัด บอกละยะมาที่นี้จะขึ้นจากเขาลงมา จะขึ้นภูเขาแล้วลงมาวัดนี้ไม่ให้ผ่านประตู เขาจะทุกข์มาก.. แล้วจะลงมาได้หรือไม่ได้นั้นอีกเรื่องหนึ่ง

อันนี้ก็เหมือนกัน ปฏิบัติ.. ปฏิบัติคือการศึกษาดวงโลก การศึกษาทางวิชาการ การศึกษาของนักศึกษา แต่ปฏิบัติ.. ผู้ที่ออกปฏิบัติ คือออกไปภาคปฏิบัติ เขาทำแล้ว ประสบความสำเร็จ

ฉะนั้น ปฏิบัติต้องเป็นปฏิบัติ ! ปฏิบัติต้องเป็นปฏิบัติ !

แต่ตอนนี้มันเป็นปฏิบัติ แล้วปฏิบัติในปฏิบัติ.. ถ้าปฏิบัติในปฏิบัติมันเป็นการสร้างภาพ เราเห็นคนสร้างภาพใหม่ คนสร้างภาพกับคนที่เขาไม่ได้สร้างภาพ เขาเป็นคนดีโดยเนื้อหาระยะ คนที่เขาดีโดยเนื้อหาระยะนี้เราพิสูจน์ได้ เราทำได้ แต่คนสร้างภาพเราก็รู้ว่าคนนี้สร้างภาพ มันไม่ใช่ความจริง

ปฏิบัติ.. คือภาพมันมีอยู่ในหัว ทุกอย่างมันมีพร้อม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้รู้หมดแหละ ว่าง.. ว่าง.. ว่างหมดเลยนี้มันสร้างภาพ ! พอมันสร้างภาพ แต่เราไม่รู้ว่าเขาสร้างภาพ ถ้ามันมีการสร้างภาพมันก็เลยทำให้เราไม่เข้าใจ เห็นไหม นี่เราบอกถึงปฏิภาณ ว่าปฏิภาณไหวพริบนี้นั้นมาจากไหน

นี่ค่าของความดีนะ.. ถ้าเรามีความดีขึ้นมา เราจะมีสติปัญญา แล้วเราจะแยกแยะได้ ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ว่า “กาลามสูตร” สิ่งใดๆ นี้ไม่ให้เชื่อ แม้แต่ศาสดา ไม่ให้เชื่อแม้แต่อาจารย์ของเรา ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น !

ฉะนั้นถ้าเขาบอกพุทธพจน์... พุทธพจน์เราก็ศึกษาได้ พุทธพจน์มันก็มีตำรา พระไตรปิฎกใครก็เปิดอ่านได้ ฉะนั้นถ้ามันเป็นความอย่างนั้นเราก็เปิดอ่านของเราได้ แต่คนที่พูดนี้มันมีเนื้อหาระยะจริงหรือเปล่า.. มันมีข้อเท็จจริงจริงหรือเปล่า.. นี่เราพิสูจน์ของเราได้ไง เราพิสูจน์ได้ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีปฏิภาณไหวพริบของเรา

ถ้ามีปฏิภาณไหวพริบของเรา เห็นไหม นี่เรื่องความดีของโลก เราสร้างบุญกุศล กันนี้มันเป็นอามิส มันเป็นผลนะ เป็นผลให้เราเกิดในวิญญูะ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดมาแล้วประสบความสำเร็จ ทุกคนต้องการประสบความสำเร็จ อันนี้เป็น เรื่องของโลกนะ อันนี้เรื่องของทาน

“ทาน.. ศีล.. กาวนา..”

ถ้าระดับของศีล.. ผู้ที่เป็นนักพรต นักบวช เห็นไหม ผิดศีล ! ศีลก็คือความปกติ ของเขา นี่ถ้าเกิดมีปัญหาละ.. ถ้าเกิดมีปัญหา นักพรตที่มีปัญญา นักพรตที่มีการค้นคว้า นักพรตที่เอาใจของนักพรตนั้น ออกไปจากกิเลสต้นหาคความทะยานอยากออกไปได้ อัน นั้นมันจะเป็นโลกุตตรปัญญา มันไม่ใช่โลกียปัญญา

สิ่งที่เราศึกษากันอยู่นี้เป็น โลกียปัญญา.. วิทยาศาสตร์นี้เป็น โลกียปัญญา.. เป็น โลก ! โลกเกิดจากอะไร.. โลกเกิดจากการศึกษา.. ศึกษาจากอะไร.. ศึกษาจากต้นข้าว ของพลังงาน.. พลังงานคือตัวภพ พลังงานคือตัวใจ ถ้าไม่มีพลังงาน สมองคิดไม่ได้ !

สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมานี้ เกิดขึ้นมาจากพลังงาน พลังงานที่เกิดขึ้นมาแล้วมันเป็น ชั้น ๕ มันเป็นทางวิทยาศาสตร์ มันเป็นโลก มันเป็น โลกียปัญญา เป็นปัญญาของโลก.. ปัญญาของโลกก็เพื่อความอยู่สุขสบายของโลก วิทยาศาสตร์นี้เจริญขึ้นมาเพื่อให้การ ดำรงชีวิตเราสะดวกสบายมากขึ้น สะดวกสบายทางโลกๆ ใจ

สมัยโบราณนะ คนเรานี้ต้องทำเกษตรกรรม เวลาทำงาน เขาต้องทำงานไปกับการ ดำรงชีวิตของเขา ในปัจจุบันนี้ เห็นไหม ธุรกิจบริการ ธุรกิจต่างๆ เวลามันเหลือมาก พอ เวลาเหลือมากนี้มนุษย์ต้องทำอะไร.. ออกกำลังกาย มนุษย์ต้องออกกำลังกาย มนุษย์ต้อง บริหารร่างกายเพราะร่างกายมันไม่ได้ใช้พลังงาน แต่สมัยโบราณคนเรานี้ ร่างกายมนุษย์ ใช้ไปกับการดำรงชีวิต เห็นไหม มันหมุนของมันไป

ฉะนั้นพอโลกมันเจริญ.. โลกเจริญนี้คือคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตในทางโลกใจ นี้ใจโลกธรรม ๘.. ธรรมะเก่าแก่ ! แต่ถ้าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ.. มันไม่ใช่โลกียปัญญา มันเป็นโลกุตตรปัญญา

ถ้ามันจะเป็นโลกุตตรปัญญา เห็นใหม่ ถ้าจิตมันไม่สงบเข้ามาก่อน มันเป็นโลกีย์ ปัญญาเพราะอะไร นี่คู่มือเวลาพลังงานของเรา ไฟฟ้าของเรานี้จะไม่มีใช้เขาต้องพยายาม ตั้งนโยบายขึ้นมาเพื่อให้พลังงานนี้พอใช้ในประเทสนะ

โดยธรรมชาติของจิต โดยพลังงานนี้มันส่งออก ไฟฟ้าที่มันส่งออกตลอดเวลาที่มันเป็นโลก มันเป็นขบวนการของมันเป็นอย่างนั้น แต่เวลาเราทำความสงบของใจนี่คือ เราดับเครื่องใจ โรงไฟฟ้านี้เราจะทำความสะอาด เราหยุดหมด เราหยุดโรงไฟฟ้า พอเราหยุดโรงไฟฟ้าพลังงานมันก็หยุด พอพลังงานมันหยุด แล้วถ้าเราทำความสะอาดกัน เรา จะเปลี่ยนขบวนการของมัน เราจะส่งพลังงานนี้ไปทางไหนนั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เห็น ใหม่

แต่โลกีย์ปัญญานี้มันหยุดไม่ได้.. มันหยุดไม่ได้คือพลังงานของมัน มันมีสภาวะ ของมัน เป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น เห็นใหม่ นี่ไฟฟ้า.. นี่โลกีย์ปัญญา.. มันออกมา จากโลก ! ออกมาจากโลก ! เราถึงทำความสงบของใจเข้าไปเพื่อให้พลังงานนั้นมันสงบ ตัวลง ถ้าพลังงานนั้นสงบตัวลงนะแล้วเราใช้ปัญญา ถ้าพลังงานนั้นสงบตัวลงแต่ถ้าใช้ ปัญญาไม่เป็น มันก็เป็นฤทธิชีไพร เห็นใหม่

สมาธินี้มีคุณค่ามาก... ถ้าไม่มีสมาธิมันจะเป็นโลกียะทั้งหมด แต่ถ้ามีสมาธิแล้ว ใช้ไม่เป็น สมาธิมันก็เป็นแค่สมาธิใจ เพราะเป็นสมาธินี้เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้ามันถึงเกิด ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย.. ที่เรามาทำบุญกุศลกันอยู่นี้ก็เพื่อเหตุนี้ไง !

ทำไมสมัยพุทธกาลนะ พระพาหิยะฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เดียว เป็นพระอรหันต์ เห็นใหม่ คู่มือพระกัศยปะนี่มาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มา ศึกษาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอยู่ตั้ง ๖ ปี ๖ ปีเพราะอะไรละ.. ๖ ปีเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญกุศลมา อย่างนั้น ! แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมา เพราะได้สร้างบุญกุศลมาอย่างนั้น ! สิ่งที่เราสร้างบุญ กุศลที่ว่าทำกันมานี้ ค่าของความดีที่มันซับซ้อนมา

พระอรหันต์อย่างน้อยต้องหนึ่งแสนกับ เราทำคุณงามความดีซับซ้อนกันมา.. ซับซ้อนกันมา มันถึงเกิดเขว้ปัญญา มันถึงเกิดความละเอียดอ่อนของใจ ใจมันถึงเกิด

การแยกแยะ เกิดการรับรู้ เกิดการรับรู้่ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควร แต่ที่จิตใจมันหยาบ เห็นใหม่ พูดคำเดียวกัน แต่ตีความหมายแตกต่างกันไป

“นี่ทาน.. คีล.. ภาวนา”

สิ่งที่เรากวนากันนี่คือเราจะมาฝึกฝนอันนี้ เราจะมาฝึกฝนค่าของคุณงามความดี เราจะมาฝึกฝนค่าของหัวใจ ฝึกฝนค่าของพลังงานนี้ให้มันมีสติ ให้มันมีปัญญา ให้มันไม่เป็นเหยื่อโง่ !

ในปัจจุบันนี้เพราะเราไม่มีค่าของมัน ปัญญาของเราไม่มีมันถึงเป็นเหยื่อ เป็นเหยื่อเพราะอะไร เป็นเหยื่อเพราะมันเป็นธรรมชาติสร้างภาพ.. พอเป็นธรรมชาติสร้างภาพ แล้วเราเห็นการสร้างภาพนั้น เราก็เชื่อการสร้างภาพนั้น เพราะมันเหมือนกัน มันเป็นคำพูดคำเดียวกัน

แต่มันไม่เหมือนกัน.. มันไม่เหมือนกันเพราะมันไม่เป็นความจริง ! เพราะมันไม่เป็นความจริงเราถึงต้องสร้างคุณงามความดีของเรา.. นี่พูดถึงการทำบุญกุศลนะ

“ค่าของคุณงามความดี.. ค่าของบุญนี้มีค่ามาก” แต่มีค่ามาก เราเห็นค่าแต่เรื่องการหยาบๆ เรื่องของวัตถุสิ่งของ เราไม่เห็นค่าของน้ำใจ แล้วค่าของน้ำใจ ค่าของการปล่อยวางน้ำใจให้มันเป็นโลกุตตรปัญญา

ถ้ามันเป็นโลกียะมันก็เป็นอยู่อย่างนี้ ถ้ามันเป็นโลกียะ.. เพราะโลกียะคือโลกเห็นใหม่ โลกทดแทนกันได้ โลกช่วยเหลือเจือจานกันได้ แต่เวลาเป็นธรรมนี้ เราจะแก้ไขสิ่งที่เป็นพຽງนี้ได้อย่างไร.. เราจะแก้ไขสิ่งที่เป็นเมื่อวานนี้มาได้อย่างไร.. นี่สิ่งในปัจจุบันนี้เราจะแก้ไขอย่างไร

นี่โง่.. หัวใจที่มันมานี่มันมีจิตนิสัยมาจากเมื่อวานนี้ได้อย่างไร แล้วในปัจจุบันนี้มันเป็นเราอยู่อย่างนี้ แล้วอนาคตพຽງนี้ จิตดวงนี้มันจะเป็นพຽງนี้ได้อย่างไร เราจะไปแก้กันที่ไหน มันต้องแก้กันที่ในปัจจุบันนี้ ต้องแก้ที่นี้ แต่ถ้าแก้ที่นี้มันก็มีมาจากเมื่อวานนี้

ทุกคนมีเมื่อวานหมด ! ทุกคนจะมีวันพຽງนี้ แต่ในปัจจุบันนี้.. ในหัวใจของปัจจุบันนี้มันมีมุมมองอย่างไร มันมีวิธีการแก้ไขอย่างไร มันจะทำตัวของมันอย่างไรให้

มันพ้นจากสิ่งครอบงำในหัวใจ.. ไม่ใช่พ้นจากใครเลย พ้นจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจของเราเท่านั้น

นี่คือกิเลสตัณหาความทะยานอยาก สิ่งนี้มันมีมาอยู่ตั้งแต่ดั้งเดิม มันมีอยู่กับจิต เราจะปฏิเสธสิ่งนี้ไม่ได้ แล้วเราจะวัดคุณค่ากันว่าใครกับใคร มีใครเหนือกว่าใครไม่ได้ ทุกคนมีค่าเท่ากัน ทุกคนเกิดมาจากอวิชชาเหมือนกันหมด ไม่มีใครมีค่ามากกว่าใครเลย

แต่อ่านาจาสนาบารมีที่สร้างมา ที่เป็นคุณงามความดีมันมีค่า.. มันมีค่าเพราะว่ามันมีสติปัญญาของมัน มันไม่เป็นเหยื่อของเขา แต่ทำไมเราเป็นเหยื่อของเขา แล้วเรามองสิ มองทางโลกไป เห็นไหม สิ่งที่เขาเชื่อกันไปนี่มันไม่มีเหตุมีผลเลยทำไมเขาเชื่อ.. นี่ทำไมเขาเชื่อ คนเชื่อก็เหมือนเวลาเราเชื่อสิ่งใดนี่ เราก็เชื่อสิ่งนั้น เราก็ทำตามความเห็นของเราทั้งนั้น แล้วใครมาพูดสิ่งใดเราก็ไม่เชื่อเขา เพราะอะไร

นี่มันเป็นปฏิภาณ มันเป็นอำนาจาสนาของจิต เห็นไหม มันเกิดจากตรงนี้ เกิดจากการที่เรากำหนดพุทฺโธหรือไม่กำหนดพุทฺโธ.. เพราะคำว่ากำหนดพุทฺโธ พุทฺโธ การทำจิตให้สงบคือการภาวนาไป

ทาน ศีล ภาวนา.. การภาวนาทำให้เกิดเขาว์ปัญญา การภาวนาทำให้เกิดสติปัญญาขึ้นมาในจิตนั้น แต่ทานก็คือทาน ทานก็คือวัตถุ ทานก็คืออามิส คือสิ่งต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นมา.. นี่เพราะมีทาน เรามาทำบุญกุศลกันเราถึงได้ฟังธรรม เพราะการฟังธรรมนี้.. ธรรมนี้มันจะทิ่มแทงเข้ามาในหัวใจของเรา

“ทำไมหลวงพ่อบุญแรงล่ะ.. ทำไมหลวงพ่อบุญด้วยอารมณ์รุนแรงน่าดูเลยล่ะ”

มันออกมาจากความรู้สึก.. มันออกมาจากสิ่ง.. เหมือนกับเด็ก เห็นไหม มันเหยียบไฟอยู่เนี่ยแล้วบอก “ร้อน.. ร้อน..” มันบอกไฟเย็นนะ มันเหยียบเต็มเท้าเลยมันบอกมันไม่ร้อน แล้วเรารู้ว่ามันร้อนนะ

นี่ไงมันถึงออกมาด้วยหัวใจ ออกมาด้วยความรู้สึกว่ามันเป็นของหยาบๆ มันเป็นอย่างที่ใครๆ ก็น่าจะรู้ได้ ทำไมมันไม่รู้.. ทำไมมันไม่ยอมฟัง.. ทำไมมันแก้ไขไม่ได้.. ที่นี้มันก็ต้องย้อนกลับมา ที่พูดตั้งแต่เริ่มต้นนี้ทาน ศีล ภาวนา คือจากจริต จากนิสัย จากความเห็น

นี่ไงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาจะ ทอดธุระเลย “จะสอนได้อย่างไร ! จะสอนได้อย่างไร !” เพราะอย่างนี้ไง เวลาเราพูดไปแล้วนี่เขาตีความไปอย่างหนึ่ง อย่างเช่น ! อย่างเช่นนกแก้วนกขุนทอง เห็นไหม นกแก้วมันบอกแม่จ๋า.. แม่จ๋าเนะ มันได้อาหารทุกเที่ยวเลย นีนกขุนทองมันต้องเข้าใจคำว่าแม่จ๋านั้นคืออาหารนะ แม่จ๋าไม่ใช่แม่ของมันนะเพราะมันไม่รู้หรือก เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาของเราเนี่ย เราศึกษาด้วยนกแก้วนกขุนทอง เรายังไม่เข้าไปรู้ถึงความจริง เวลาพูดขึ้นมานกแก้วมันก็พูดได้ เราพูดแม่จ๋า.. มันก็แม่จ๋า.. พอแม่จ๋าแล้วเราก็อีกด้วยมันคำหนึ่ง มันนึกว่ากล้วยคือแม่จ๋า

นี่ก็เหมือนกัน แล้วเราศึกษากันอยู่เนี่ยว่าเหมือนกันๆ คำว่าเหมือนกันเนี่ยมันเหมือนกันที่คำพูด สมมุติบัญญัติ... ธรรมะเนี่ยมันพ้นจากคำพูดไปนะ แต่พ้นจากคำพูดไปเนี่ยเราจะสื่อกันด้วยอะไร ก็ต้องกลับมาสื่อกันที่คำพูดเนี่ย ! พอกลับมาสื่อกันที่คำพูด เห็นไหม มันเลยเป็นสมมุติบัญญัติไง

ธรรมเนี่ยมันข้ามพ้นจากสมมุติบัญญัติไป.. แต่เนี่ยเราอยู่ในสมมุติบัญญัติ เราต้องสื่อกันด้วยสมมุติบัญญัติ เห็นไหม สมมุติบัญญัติมันก็มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด แต่เนี่ยคนที่ทำเท่านั้นมันถึงจะเข้าใจได้ คำพูดอย่างเนี่ยมันขัดแย้งกัน

อย่างเช่นถนน.. ในเมื่อถนนนะ เราจะเข้าถึงกรุงเทพฯ นีถนนมันจะเชื่อมต่อกันจนถึงเป้าหมายของเรา ในการประพฤติปฏิบัติ... คีล สมาธิ ปัญญาเนี่ยมันจะเชื่อมต่อกันไปจนถึงเป้าหมายได้ แต่ใครบอกว่าถนนไม่สำคัญ จะเหาะไป จะดำดินไป จะบินไป นั่นก็เป็นเรื่องของเขา

ฉะนั้นสิ่งเนี่ยมันพิสูจน์ได้ เห็นไหม เพราะคนทำเป็นนี้ คนเป็นมันจะรู้ได้เลยว่า ถนนมันจะเชื่อมต่อไป ระหว่างถนนเส้นนั้นถึงถนนเส้นนั้นมันจะเชื่อมต่อกันไป.. ทาน คีล ภาวนา เนี่ยมันจะเชื่อมต่อกันไปจนมันเป็นมรรคญาณ

“มรรค ๘” คีล สมาธิ ปัญญาเนี่ยมันก็คือมรรค ๘ นั่นแหละ

เวลาบอกว่ามรรค ๘ ต้องมรรค ๘ หหมด แต่สมาธิก็ไม่ต้อง ศีลก็ไม่ต้องใช้ปัญญา
 อย่างเดียว 'ไอ้ปัญญารึก็ปัญญาจามา ไอ้ปัญญารึก็ปัญญาโลกียปัญญา ไอ้ปัญญารึ.. ปัญญา
 ของใคร !

โจรปล้นมันก็มีปัญญา ที่มีปัญญาๆ ที่โกงประเทศกันอยู่นี้มันใช่อะไร มันก็ใช้
 ปัญหานี้แหละ โกงประเทศชาติกันอยู่ สิ่งของมันโกงๆ อยู่นี้ปัญญาหรือเปล่า.. แล้วนี่เพราะ
 อะไร เพราะปัญญามันอ่อนแอ ปัญญามันเห็นแก่ตัว

แต่ถ้าเป็นปัญญาของครูบาอาจารย์ของเราละ.. หลวงตาท่านพูดบ่อย เราก็มาพูด
 บ่อย ท่านบอกท่านเป็นคนโง่มาก.. ถ้าพูดถึงทางโลก เพราะท่านไม่หาผลประโยชน์สิ่ง
 ใดๆ เลย ท่านหาสิ่งใดมาท่านก็เจือจางกับสังคม ท่านบอกเลยนะ ท่านเปรียบว่าทางโลก
 นี้ท่านโง่มาก แต่ถ้าเปรียบทางธรรมนี้ท่านฉลาดมาก ท่านฉลาดเพราะอะไร เพราะท่าน
 หามา ท่านเสียสละหมดใจใหม่ แต่ทางโลกนี้ใครจะเสียสละทั้งหมดละ

ถ้าพูดถึงว่าถ้าจะฉลาดทางโลก เห็นใหม่ เขาก็ต้องมีผลประโยชน์ของเขา เขาก็
 ต้องมี.. นี้พูดถึงทางโลก เขาว่าเขาฉลาดของเขา แต่หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าเปรียบถึงทาง
 โลกนะ ท่านพูดกับพระบ่อยว่าใครๆ ก็นึกว่า นี้เราโง่มากเพราะหาผลประโยชน์ไม่เป็น
 ทำอะไรเพื่อตัวเองไม่เป็น หามาก็เพื่อสังคม หามาก็เพื่อคนอื่น

เหมือนคนโง่นะแต่มันฉลาด.. ฉลาดเพราะว่าในหัวใจนี้ไม่มีปมไม่มีต่างๆ มัน
 สะอาดบริสุทธิ์ในใจของเรา แต่พวกเรานี้ฉลาดแต่โง่กับตัวเอง โง่กับกิเลสตัณหาความ
 ทะยานอยาก โง่กับทิฐิมานะในหัวใจของเรา

เพราะเรานี้โง่กับตัวเอง แต่ฉลาดกับสังคม ฉลาดกับทางวิทยาศาสตร์ แต่โง่กับ
 ตัวเอง ถึงบอกว่ารู้ทุกอย่างแต่ไม่รู้จักตัวเอง แต่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
 พุทธเจ้าว่า "อตุตทา หิ อตุตโท นาโถ.. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน"

ตนต้องทำความสะอาดในหัวใจของตนให้ได้ก่อน ถ้าใจของเราสะอาดแล้วนี้
 วิธีการที่ทำความสะอาดนี้ถึงเอาไปสอนคนอื่น การสอนคนอื่นก็สอนจากการกระทำของ
 ใจดวงนี้ที่มันสะอาดได้อย่างไร ใจมันสกปรกมาจากไหน แล้วมันแก้ไขอย่างไร เป็นขั้น
 เป็นตอนอย่างใดจนถึงที่สุดที่มันสะอาด

ถ้ามันไม่มีวิธีการว่า ศีล สมาธิ ปัญญา.. มรรคญาณ.. การก้าวเดินของจิตนี้ก้าวเดินอย่างไร เราจะเอาอะไรไปสอนเขา ก็จำพระพุทธเจ้ามาไง พระไตรปิฎก.. พระไตรปิฎก.. นี้พุทธพจน์ห้ามเถียง.. ห้ามเถียง.. ถ้าห้ามเถียงแล้วเขาบอกว่าให้เอาข้าวยัดทางจมูกนี้แล้วห้ามเถียงแล้วเขาจะให้เรายัดข้าวทางจมูกนี้เราก็ตายสิ

ข้าวเขาเอาใส่ปาก เห็นไหม เพราะเราเคยกิน แต่ถ้าคนไม่เคยกินนะ อ้าว.. จมูกนี้ก็ใส่ข้าวได้ เพราะจมูกนี้สุดท้ายก็เข้าลำไส้ได้เหมือนกัน อัดเข้าจมูกไปเลยนี่ แล้วเราทำตามก็หมดอะ.. นี่เพราะอะไร เพราะเขาไม่มีปฏิบัติ เขาไม่มีความรู้จริง ถ้ามีความรู้จริงอันนี้ มันจะเคลียร์ได้

นี่ไงถ้าการปฏิบัติ “อตุตา หิ อตุตโน นาโถ.. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ใจดวงนั้น.. มีการกระทำอย่างนั้นแล้วนี่มันมีการกระทำ.. มีการกระทำนี้มันมีเหตุมีผล.. มีเหตุมีผลนี้ “จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง”

ฉะนั้นเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม ประพฤติปฏิบัติขนาดไหน เวลาเราไปรายงานผลกับท่านนี้ท่านจะพูดต่อเนื่องเลย ต่อให้สูงขึ้นไป ถ้าทำอย่างนี้ไปขั้นต่อไปจะเจออย่างนั้น.. จะเจออย่างนั้น.. จะต้องเป็นอย่างนั้น ! ต้องเป็นอย่างนั้น !

แต่วิธีการแตกต่าง.. วิธีการกับจริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน แต่อริยสังฆมอันเดียวต้องเป็นอย่างนั้น ! ผิดจากอย่างนั้นไปไม่ได้ ! อย่างนั้น ! อย่างนั้น ! อย่างนั้น ! แต่วิธีการนี้ทำมาสิ ! ทำมา

เขาบอกวิธีการเหมือนกัน แต่ต้องเป็นอย่างนั้นเขาพูดผิด.. เขาบอกว่ากรุงเทพอยู่ทางมาเลเซีย นี่เขาก็ลงไปกันได้ เพราะมาเลเซียก็อ้อมโลกกลับมาก็ได้ไม่เห็นเป็นอะไรเลย.. ไม่เห็นเป็นอะไรเลย.. นี่เขาพูดของเขาได้ทั้งนั้นแหละ มันจะมีทางออกของมัน นี่มันเป็นไปนะ

ฉะนั้นสิ่งที่ว่าค่าของคุณงามความดีนี้ เราทำบุญกุศลกัน เห็นไหม เราจะทำบุญ.. ทำบุญนี้เป็นบุญนะเป็นบุญให้เราเกิด เราเกิดมานี้เกิดมาจากบุญ ถ้าไม่มีบุญเราไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

มนุษย์สมบัตินี้ได้มาอย่างมาก แล้วเวลาคนทุกข์คนยากนี้ว่าอยากตาย อยากจะพ้นจากไป พ้นไปแล้วได้เป็นอะไรล่ะ.. ถ้าพ้นไปนะ ถ้าเราทำคุณงามความดี พ้นแล้วมันก็เกิดเป็นมนุษย์อีก หรือเป็นเทวดา อินทร์ พรหม จากมนุษย์ขึ้นไปนี้เป็นภพที่ดี ต่ำกว่ามนุษย์ไปเป็นเปรตจัญไร เป็นตกนรกอเวจีไป ทุกคนไม่ต้องการ

ฉะนั้นสิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์นี่เพราะมนุษย์เป็นภพกลาง เป็นพระอรหันต์ก็ได้ สร้างบุญกุศลให้เป็นเทวดา อินทร์ พรหมก็ได้ นี่ทำสิ่งใดก็ได้ เป็นภพที่อิสระ เห็นไหม ฉะนั้นเราเกิดเป็นมนุษย์นี่บุญพาเกิด ถ้าไม่มีอริยทรัพย์ ไม่มีมนุษยสมบัติ ไม่มีทรัพย์ของมนุษย์นี้เราไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

นี่เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วนี่ เราทำคุณงามความดีของเรา เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา ถ้าสร้างคุณงามความดีของเรา..

“ความดีนี้มันความดีอย่างโลก.. ความดีอย่างธรรม”

ความดีอย่างธรรมคือจิตใจที่ดี จิตใจที่เป็นธรรม จิตใจที่เห็นประโยชน์ จิตใจที่เป็นสาธารณะ จิตใจที่เห็นสังคม เห็นต่างๆ เป็น ร่มธรรมได้ดี เพราะถ้าเราทำที่อื่นให้มันมีความร่มเย็น เราก็ร่มเย็นไปด้วย แล้วร่มเย็นแล้ว ถึงที่สุดแล้วนี่เราต้องสิ้นชีวิตไปถ้ามันสร้างชีวิตไปมันก็มีอำนาจวาสนาบารมี มันทำให้คนอื่นสุขสงบไปกับเราได้ นี่คือการทำแบบโลกๆ

ถ้าทำแบบธรรม เห็นไหม เราฝืนเรา ฝืนความไม่อยากทำ ฝืนความต้องการ สะดวกสบาย ฝืนต่างๆ บังคับให้จิตอยู่ในอำนาจของเรา ถ้าบังคับจิตให้อยู่ในอำนาจของเราได้ เราจะใช้จิตเราได้

เราไม่เคยบังคับจิตให้อยู่ในอำนาจของเรา มีแต่จิตมีอำนาจเหนือเรา เราอยู่ใต้ อำนาจของจิต อยู่ใต้ความควบคุมของจิต อยู่ใต้การบัญชาของจิตมาตลอดเวลา ปฏิบัติก็ปฏิบัติด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ว่าได้มรรคได้ผลด้วยการสร้างภาพ..

แต่ถ้าเราบังคับจิตอยู่ในอำนาจของเรา แล้วเราทำจิตของเราโดยมรรคญาณ โดยสัจจะ โดยความเป็นจริงขึ้นไปนี่ทำความดีจากภายใน เห็นไหม เราจะเห็นคุณค่าของ ศาสนามาก

เพราะคุณค่าของศาสนานี้ ทำความดีมากมายขนาดไหน ทำความดีนี้เพื่อพัฒนา เป็นจริตนิสัย เพื่อพัฒนาดวงจิตดวงนี้เท่านั้น.. แล้วดวงจิตดวงนี้มันพัฒนาจนมันเข้มแข็ง จนมันมีพลังงานของมัน แล้วมันทำความสะอาดโดยตัวมันเอง อันนี้เป็นอีกชั้นหนึ่ง

นี่ปฏิบัติๆ ปฏิบัติกันตรงนี้ ! ถ้าปฏิบัติตรงนี้ได้ผลขึ้นมา นี่ศาสนามีคุณค่าตรงนี้ ถ้าศาสนามีคุณค่าตรงนี้ เห็นไหม เราจะพ้นจากทุกข์ ไม่ต้องวนในวัฏฏะ

จิตหนึ่งๆ.. เมื่อก่อนคนเรามี ๑๖ ล้าน เดียวนี้ ๖๐ ล้านมันมาจากไหน.. เมื่อก่อน คนเรามีพันกว่าล้าน เดียวนี้ ๗-๘ พันล้านมันมาจากไหน จิตหนึ่งมันมาได้อย่างไร.. วิทยาศาสตร์มันค้านตลอด นี่มันเป็นเหยื่อของกิเลสไง มันเป็นเหยื่อของเราให้สงสัยไ้ มันเป็นเหยื่อให้ใจนี้ว่า “หากินดีกว่า.. ปฏิบัติทุกข์นัก หากินดีกว่า”

มันยุแห่อย่างนี้มาตลอดเราถึงเป็นจี๊ข้าของมัน นี่เราเป็นจี๊ข้าของจิตเราเอง ! เรา เป็นจี๊ข้าของความคิดเราเอง !

แต่ถ้าเรามาศึกษาแล้วนี่เราจะควบคุมมัน แล้วเราจะบังคับมัน บังคับจิตให้ออก ทำงาน บังคับจิตให้แก้ไขตัวมัน บังคับจิตจนสิ้นกิเลสได้ ! เอวัง